

3

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมือง จำนวน ๓๕ ชั่วโมง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ความเป็นมา

การทอผ้าซึ่งเป็นงานหัตถกรรมที่สำคัญของชาวอีสานที่มีความผูกพันกับคติความเชื่อของชาวอีสานมาช้านาน ดังจะเห็นได้จาก “ผ้าฝ้าย” ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการทอผ้าพื้นเมือง เป็นผ้าที่มีชื่อเป็นที่รู้จักกันดีของคนทั่วไป ผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่ต้องใช้ฝีมือและความสามารถในการทออย่างสูงอย่างปราณีต ที่มีมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งเป็นการรักษาวัฒนธรรมทางหัตถกรรมของภาคอีสานไว้ได้อย่างดีเยี่ยมและยังได้นำมาประยุกต์เข้ากับศิลปะปัจจุบัน ตลอดจนประโยชน์ใช้สอยได้อย่างกลมกลืนตามสมัยนิยม ชาวอีสานในอดีตประกอบอาชีพหลัก ทางเกษตร มีการปลูกข้าวเพื่อยังชีพ เลี้ยงสัตว์เป็นอาหาร ถ้าวางจากการทำไร่ ทำนา ผู้ชายจะสานตะกร้า บั้งก็ กระบุง ฯลฯ ไว้ใช้ในครัวเรือน หรือเอาไว้ใช้ในฤดูกาลทำนา ทำไร่ในปีต่อไป ส่วนผู้หญิงก็จะเย็บปักถักร้อย มีการปลูกฝ้ายเก็บดอกฝ้ายมาปั่นทำผ้าห่ม ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม นำมาทอเป็นผืนผ้าไหมเพื่อบริโภค มีทั้งทอผ้าพื้นสำหรับตัดเสื้อผ้า หรือทำที่นอน ทอผ้าขาวม้า ทอผ้าลายมัดหมี่ และการทำหมอนรองคอ เกิดขึ้นมาพร้อมกับวิถีชีวิตของชาววนานบพ โดยเฉพาะชาวอีสาน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตและภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านยังคงรักษาวัฒนธรรม ดังเดิมเอาไว้ โดยเฉพาะศิลปะในการทอผ้าเพื่อใช้สอยในครัวเรือน ทั้งเสื้อผ้าและเครื่องใช้ ที่นอน หมอน ผ้าห่ม ผู้หญิงส่วนใหญ่ ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายายหรือญาติผู้ใหญ่ การทอผ้าฝ้าย เป็นศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าชาวบ้านได้นำผ้าฝ้าย มาทำเป็นการทอผ้าพื้นเมืองลวดลายต่างๆเพื่อให้เพิ่มมูลค่ามากขึ้น จึงได้นำมาถ่ายทอดให้ลูกหลานจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ดำเนินการสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ได้ข้อสรุปว่า อาชีพการทอผ้าพื้นเมือง ที่มีอยู่ในชุมชน มาสร้างประโยชน์หรือสร้างเพิ่มมูลค่าให้สินค้าหรือสิ่งของ จึงได้จัดทำหลักสูตร การทอผ้าพื้นเมือง นี้ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ตำบล ที่ว่างจากการประกอบอาชีพหลักและมีความสนใจในอาชีพการทอผ้าพื้นเมืองชายได้เข้ามาเรียนรู้วิถีและหลักการของการทอผ้าพื้นเมือง ซึ่งหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองนี้สามารถ ช่วยส่งเสริมให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่อง การทอผ้าพื้นเมือง

๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระ ภาควิชาการควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง

๓. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและสามารถสร้างแก่ตนเองและครอบครัว

๔. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

๑. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ สามารถทอผ้าพื้นเมืองที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้ และเกิดเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ

๒. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

๓. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีในตำบลและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมาย

หลักสูตรการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง มีกลุ่มเป้าหมายคือ

๑. ผู้ไม่มีอาชีพ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะ และผู้ประกอบการอาชีพทั่วไป

ระยะเวลา ระยะเวลาเรียนทั้งหมด จำนวน ๓๕ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี จำนวน ๕ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ จำนวน ๓๐ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าพื้นเมือง(จำนวน ๒ ชั่วโมง)

- เรื่องที่ ๑ ประวัติความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมือง
- เรื่องที่ ๒ ความปลอดภัยของการทอผ้าพื้นเมือง
- เรื่องที่ ๓ ประโยชน์ของการทอผ้าพื้นเมือง

บทที่ ๒ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง(จำนวน ๑ ชั่วโมง)

- เรื่องที่ ๑ วัสดุที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง
- เรื่องที่ ๒ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง

บทที่ ๓ ขั้นตอนในการทอผ้าพื้นเมือง (จำนวน ๓๐ ชั่วโมง)

- เรื่องที่ ๑ วิธีการคัดเลือกและเตรียมวัตถุดิบ
- เรื่องที่ ๒ การเตรียมผ้าและการมัดผ้าแบบสวดลายต่างๆ
- เรื่องที่ ๓ กรรมวิธีในการออกสวดลาย แบบต่างๆ
- เรื่องที่ ๔ การทำความสะอาดผ้าและการแกะวัสดุที่มัดผ้าหลังการทอผ้าพื้นเมือง

บทที่ ๔ การบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

- เรื่องที่ ๑ ช่องทางการให้บริการการทอผ้าพื้นเมือง
- เรื่องที่ ๒ การกำหนดราคาสินค้าและบริการ
- เรื่องที่ ๓ การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย
- เรื่องที่ ๔ คุณธรรม จริยธรรมการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่อง การทอผ้าพื้นเมือง
๒. ใบความรู้
๓. ใบงาน
๔. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์
๕. Website

(<http://www.kasetporpeang.com/forums/index.php?topic=๖๗๗๖๔.๐;wap๒>)

๖. Youtubeเรื่อง การทอผ้าพื้นเมือง (<https://www.youtube.com/watch?v=pvoJkiDgRV๘>)

การวัดผลประเมินผล

๑. ประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ ด้วยการสอบถาม ทดสอบ แสดงขั้นตอนและปฏิบัติจริง
๒. ประเมินชิ้นงาน ด้วยผลงานที่ปฏิบัติ

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. ต้องมีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่ได้มาตรฐานตามหลักสูตร

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

**รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร
หลักสูตร การทอผ้าพื้นเมือง จำนวน ๓๕ ชั่วโมง**

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหารายวิชา	กระบวนการเรียนรู้	จำนวน(ชม.)	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ	๑. เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพเสริม ๒. ผู้เรียนสามารถออกแบบสวดลายการทอผ้าพื้นเมืองแบบต่างๆได้	๑. ออกแบบผ้าพื้นเมืองแบบต่างๆ ๒. วิธีการทอพื้นเมืองในแบบต่างๆ	- ศึกษาเอกสาร - บรรยาย - แลกเปลี่ยนเรียนรู้	๓	
๒. ทักษะการประกอบอาชีพ	๑. เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและลดค่าใช้จ่าย ๒. เพื่อให้ประชาชนรู้จักการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าที่เหลือนำมาเพิ่มมูลค่าได้ ๓. เพื่อให้ประชาชนมีการพัฒนาช่องทางทางการทำอาชีพได้มากขึ้นและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	๑. การเลือก วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง ๒. ประโยชน์ของการใช้การผ้าพื้นเมืองและการเก็บรักษาการทอผ้าพื้นเมือง	- การสาธิตวิธีการทอผ้าพื้นเมืองและให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม - ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกผลผลิตลายการทอผ้าพื้นเมือง		๒๔
๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๑ การสำรวจและวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ๒ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ๓ การส่งเสริมการผลิต/การขาย ๔ การประชาสัมพันธ์	๑.สำรวจตลาดในชุมชนและในจังหวัด ๒. จัดตั้งกลุ่มการขายผ่านช่องทางออนไลน์ ๓. การโฆษณาผ่าน facebook หรือทางเว็บไซต์ ทัศน.ตำบล	- แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องของการจำหน่ายผ้าพื้นเมืองได้		๖
๔. โครงการประกอบอาชีพทอผ้าพื้นเมือง	๑. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนวางแผนการเขียนโครงการทอผ้าพื้นเมืองได้ ๓. เพื่อให้ผู้เรียนบอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ ๔. เพื่อให้ผู้เรียนบอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๕. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้	๑. ความสำคัญของโครงการอาชีพ ๒. การวางแผน และการเขียนโครงการทอผ้าพื้นเมืองได้ ๓. ประโยชน์ของโครงการอาชีพ ๔. องค์ประกอบของโครงการอาชีพ	๑. ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่องความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ และองค์ประกอบของโครงการอาชีพ	๒	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาทฤษฎี	กระบวนการเรียนรู้	จำนวน(ชม.)	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			๒. ผู้เรียนและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติ ๓. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้		

ลงชื่อ.....ผู้เสนอ
 (นางนิวัติ สิ้นสวัสดิ์)
 ตำแหน่ง ครู กศน.ตำบล
 เจ้าหน้าที่งานการศึกษาต่อเนื่อง

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
 (นางสาวศรัทธา ชัยลักษณ์)
 ตำแหน่ง ครู วิชาการในตำแหน่ง
 ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอหนองสูง

ผู้เห็นชอบ

(นายสมเจตน์ สวาศรี)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดมุกดาหาร